

บทที่ 2 วิธีการศึกษา

2.1 วัสดุและอุปกรณ์

1. กล้องถ่ายรูป
2. กล้องส่องทางไกล
3. แบบฟอร์มบันทึกข้อมูล
4. คู่มือจัดจำแนกสัตว์
 - นก ได้แก่ คู่มือดูนกของหมอบุญส่ง เลขะกุล (จารุจินต์ และคณะ, 2550)
 - ปลา ได้แก่ คู่มือปลาน้ำจืด (สันต์, 2548), *Illustrated fish fauna of a mangrove estuary at Sikao, Southwestern (Fish Team of the Trang Project, ๒๐๐๒.)* และ *Field Guide to Fishes of the Mekong Delta (Vidthayanon, ๒๐๐๘)*
 - กุ้ง ปู ได้แก่ *FAO species identification guide for fishery purposes. The living marine resources of the Western Central Pacific. Volume 2. Cephalopods, crustaceans, holothurians and sharks (Carpenter and Niem, 1998)* และ *Checklist of Crustacean Fauna in Thailand (Naiyanetr, 1998)*
 - ฝูเสื่อ ได้แก่ “ฝูเสื่อ” คู่มือดูฝูเสื่อในประเทศไทย (จารุจินต์และเกรียงไกร, 2544)
 - แมลงปอ ได้แก่ แมลงปอของไทย (พิสุทธิ, 2541)
 - หอย ได้แก่ *The Molluscs of the Southern Gulf of Thailand (Swennen et al., 2001)*
 - สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ได้แก่ *Mammals of Thailand (Lekagul and Mcneely, 1977)* และ *A guide to the Large mammals of Thailand (Parr, 2003)*
 - สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ได้แก่ สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในประเทศไทย (วิโรจน์, 2544) และ สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในป่าฮาลา-บาลา (ศิริพร และคณะ, มปป)
 - สัตว์เลื้อยคลาน ได้แก่ *A photographic guide to snakes and other reptiles of Thailand and Southeast Asia (Cox et al., ๑๙๙๘)*
5. คู่มือจำแนกพันธุ์พืช ได้แก่ คู่มือป่าลุ่มประดับ (ปิยะ, 2541), *ต้นไม้ย่านำรู้ (ธงชัยและนิวัตร, 2554)*, *สมุนไพรพื้นบ้านล้านนา (คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539)* และเว็บไซต์ฐานข้อมูลพรรณไม้ องค์การสวนพฤกษศาสตร์

2.2 กระบวนการและวิธีการศึกษา

1. มีการเก็บข้อมูลด้านต่างๆ ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ

- การกำหนดประเภทของระบบนิเวศและการใช้ประโยชน์พื้นที่ จะใช้แผนที่ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 1: 4,000 มีการสำรวจภาคสนามประกอบเพื่อความชัดเจน โดยแบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็น 8 โซน คือ โซน A, B, C, D, E, F, G, H และ I (รูปที่ 2.1) และพื้นที่ป่าชายเลนของมหาวิทยาลัย

- การศึกษาชนิดของพืชและสัตว์ใช้การติดตามข้อมูลจากงานต่างๆ ของนักศึกษา นักวิชาการ ทั้งที่ทำมาแล้ว และใช้การสำรวจในพื้นที่โดยตรง และสำหรับพืชจะใช้วิธีการศึกษาของศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชน แห่งภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก โดยการสุ่มเก็บข้อมูลในตารางตัวอย่าง (Quadrat sampling) ทำการประเมินค่าดัชนีความหลากหลายทางชีวภาพใช้วิธีสุ่มนับจำนวนชนิด/จำนวนประชากร 100 ต้น (เฉพาะพื้นที่ศึกษา A-I)

การสำรวจสัตว์จะใช้เทคนิคการติดตามร่องรอย การมองเห็นตามโอกาส ใช้การเดินสำรวจตามพื้นที่เป้าหมายโดยใช้กล้องส่องทางไกล ดักจับ การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์คนที่ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ โดยใช้สื่อภาพประกอบ หนังสือคู่มือ รวมทั้งการใช้เทคนิคอื่นๆ จะมีการเก็บและรักษาตัวอย่างเอาไว้อ้างอิง รวมทั้งภาพถ่ายและข้อมูลที่จำเป็น ตัวอย่างเก็บเอาไว้ที่พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์และเครือข่ายเรียนรู้ท้องถิ่น คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อใช้เปรียบเทียบและอ้างอิง (พื้นที่ศึกษา A-I และพื้นที่ป่าชายเลนของมหาวิทยาลัย)

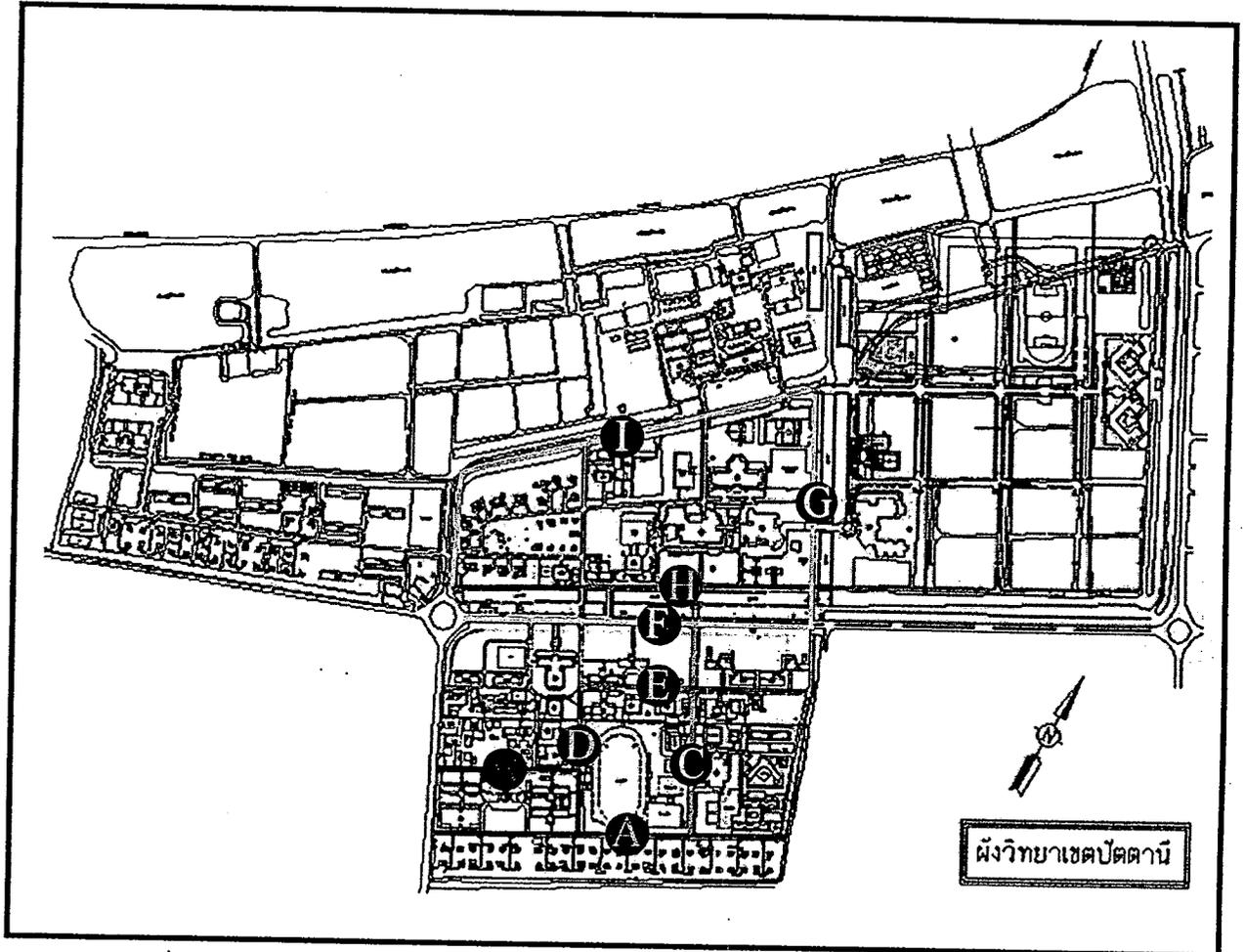
- การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ภูมิปัญญา สถานการณ์ปัญหา ข้อจำกัด ภัยคุกคามและความต้องการของชุมชน เกี่ยวกับความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพ ใช้เทคนิค เช่น การสนทนากลุ่ม เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

2. การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพใช้วิธีการสำรวจแบบง่ายๆ โดยการสุ่มนับจำนวนชนิด/พื้นที่วิเคราะห์ชนิด ภัยคุกคาม และคุณค่าด้านต่างๆ

2.3 ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่าง พ.ศ. 2552-2553 (5 เดือน ตั้งแต่ได้รับจัดสรรทุน)

2.4 พื้นที่ดำเนินโครงการ

รูปที่ 2.1 แผนผังมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (มาตราส่วน 1: 4,000)

พื้นที่สำรวจ

A : ถนนแนวบ้านพักอาจารย์ฝั่งโรงเรียนสาธิต	E : แยกสำนักส่งเสริมฯ-หอพักชาย 3
B : ตึกคณะศึกษาศาสตร์-สหกรณ์ออมทรัพย์	F : ถนนระหว่างป้อมยาม 1-2 ฝั่ง สนอ.
C : สนามเทนนิส-วงเวียนคลอง 200 ปี	G : ถนนป้อมยาม 2 -ตึก วอส. หลังเก่า
D : แยกบ้านอาจารย์ชุกรี ทะยี่สาแม-แยกอาคาร
กองอาคารสถานที่	H : ถนนระหว่างป้อมยาม 1-2 ฝั่ง อาคาร 19
	I : ถนนต้นมะขามจากแยก วอส. - ป้อมยาม 2